

ถอดบทเรียนแปลงใหญ่

แปลงปี ๒๕๖๒ รหัสแปลง๘๕๙๒..... ชนิดสินค้ายางพารา.....

ชื่อแปลงใหญ่.....เกษตรกรชาวสวนยางบ้านทุ่งสน.....

ตำบล...รำพัน... อำเภอ...ท่าใหม่...จังหวัด ...จันทบุรี.....

๑. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่

ตำบลรำพัน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประกอบด้วย ไม้ผล ยางพารา ฯลฯ ปัจจุบันพื้นที่ปลูกยางพาราลดลงอย่างต่อเนื่อง เกิดจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาขาดแคลนแรงงานกรีดยาง ประกอบกับราคาไม้ผลมีราคาสูง โดยเฉพาะทุเรียน ซึ่งสามารถปลูกและให้ผลตอบแทนได้รวดเร็ว

กลุ่มแปลงใหญ่บ้านทุ่งสน ต.รำพัน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี ได้จัดตั้งขึ้นโดยเข้าร่วมดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในปี ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินการส่งเสริมให้พื้นที่ที่มีการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันรวมการผลิตเป็นแปลงใหญ่ โดยที่เจ้าของแปลงทุกแปลงยังคงเป็นเจ้าของและผู้ผลิตในแปลงนั้นๆ อยู่ โดยนำกระบวนการกลุ่ม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการผลิตยางพาราให้ได้มาตรฐาน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการเกษตร มีนโยบายมุ่งเน้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ (Smart Farmer) โดยเน้นให้ความรู้ ความสามารถบริหารจัดการกลุ่ม การผลิต การตลาด และพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ โดย เน้นให้ความสำคัญในเรื่อง ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด มีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่มและมีการเชื่อมโยงกับตลาดเพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสินค้า พร้อมทั้งมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและมั่นคงต่อไป

๒. สถานการณ์

สมาชิกแปลงใหญ่ยางพาราบ้านทุ่งสน หมู่ ๔ ตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีจำนวน ๕๑ ราย พื้นที่ปลูกยางพารา ๓๘๖ ไร่

ที่ตั้งกลุ่ม หมู่ ๔ ตำบลรำพัน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

พิกัดที่ตั้งกลุ่ม (ที่ทำกรกลุ่ม) ๔๗P X : ๐๘๑๕๘๐๖ Y : ๑๔๐๑๙๓๓

การได้รับความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรม ให้ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิตจากการยางแห่งประเทศไทย

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและการผสมปุ๋ยใช้เอง
- การใช้กรดฟอร์มิคตามอัตราแนะนำ
- การกรีดยางอย่างถูกวิธี ปลูกพืชแซมยาง

- การผลิตยางก้อนถ้วยให้มีคุณภาพ
- การปลูกพืชแซมยาง
- การศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

๓. เป้าหมาย (๕ ด้าน)

๓.๑ การลดต้นทุนการผลิต

- ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ ลดลงร้อยละ ๒๐ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๑๕ ราย
- ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ลดลงร้อยละ ๒๐ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๑๕ ราย
- ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ลดลงร้อยละ ๒๐ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๒๑ ราย

๓.๒ การเพิ่มผลผลิต

- ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๑๕ ราย
- ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๑๕ ราย
- ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ ภายใน ๓ ปี เป้าหมายสมาชิก ๒๑ ราย

๓.๓ การเพิ่มมูลค่าการผลิต

- อบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตยางก้อนถ้วยให้ได้คุณภาพ
- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการผลผลิต
- แนะนำให้สมาชิกจัดการสวนยางให้ได้มาตรฐานตามหลัก GAP และมาตรฐาน FSC

๓.๔ การตลาด

- รวบรวมผลผลิตยางก้อนถ้วย
- จัดเวทีเชื่อมโยงการตลาด จัดตลาดประมุขยาง
- เจรจจรูทกิจกับผู้รับซื้อยาง (ผู้ประกอบการโดยตรง)

๓.๕ การบริหารจัดการ

จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น คณะกรรมการ กฎระเบียบ กติกา และกำหนดข้อตกลงของกลุ่มร่วมกัน

๔. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

กลุ่มแปลงใหญ่ยางพาราบ้านทุ่งสน ตำบลราพัน อำเภอนาทม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ และ

กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์กลุ่ม โดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มเป็นประจำเพื่อจะได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน และเป็นโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ โดยจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เป็นโอกาสในการติดตามแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีทีมผู้จัดการแปลงคอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

คณะกรรมการแปลงใหญ่อย่างพาราบ้านทุ่งสน ตำบลลำพัน อำเภอนำใหม่ ประกอบด้วย

๑. นายพิษณุ ศรีคงรักษ์ ประธานกลุ่ม
๒. นายบุญนาม เพิ่มพวก รองประธานกลุ่ม
๓. นางจันทนา จันทสิทธิ์ เลขานุการกลุ่ม
๔. นางปทุมณา แก้วเขียว เทร่ญญิก
๕. นายสำพาน คณะดี ประชาสัมพันธ์
๖. น.ส.ปณิชา ศรีคงรักษ์ ผู้ดูแลด้านพันธุ์
๗. นายนิยม เพิ่มพวก ผู้ดูแลด้านปรับปรุงบำรุงดิน/ปุ๋ย
๘. นางรุ่งสุรีย์ เจนจัดการ ผู้ดูแลด้านป้องกันกำจัดศัตรูพืช
๙. นายอ้วน เสมสฤทธิ และนายแนว จันทสิทธิ์ ผู้ดูแลเรื่องเครื่องจักรกลการเกษตร
๑๐. นายดลชนก จันทสิทธิ์ และน.ส.สุวรรณี จันทสิทธิ์ ผู้ดูแลด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า
๑๑. นายสนิท พระวิชัย ผู้ดูแลด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้า
๑๒. น.ส.เรียม จันทสิทธิ์ และสัมพันธ์ คุณาเกื้อ ผู้ดูแลด้านการตลาด
๑๓. นางสลาย จันทสิทธิ์ ผู้ดูแลด้านการตลาด

๕. การสนับสนุน

การจัดหาทุนสนับสนุนจำนวนแหล่งทุนสนับสนุน (เงินและ/หรือปัจจัยการพัฒนาแปลงใหญ่)

ตารางแสดงจำนวนแหล่งทุนและงบประมาณที่ได้รับ

ลำดับ	หน่วยงาน	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
๑	การยางแห่งประเทศไทย จ.จันทบุรี	๕๐,๔๐๐	-สนับสนุนแม่ปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖-๐-๐ สูตร ๑๘-๔๖-๐ สูตร ๐-๐-๖๐ -ให้ความรู้การผสมปุ๋ยใช้เอง (ปี ๒๕๖๓)
๒	การยางแห่งประเทศไทย จ.จันทบุรี	๖๐,๐๐๐	-สนับสนุนน้ำกรดฟอสฟอริก

			-ให้คำแนะนำในการผสม กรดฟอร์มิกเพื่อใช้ในการ ผลิตยางก้อนถ้วย (ปี ๒๕๖๔)
๓	การยางแห่งประเทศไทย จ.จันทบุรี	-	-อบรมให้ความรู้การทำ อาชีพเสริมในสวนยาง -พืชร่วมยาง -มาตรฐาน GAP

๖. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

๖.๑ การลดต้นทุนการผลิต

ผลผลิต (Output) สามารถลดต้นทุนได้จากการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการรวมกันซื้อสารเคมี

ผลลัพธ์ (Outcome) ผลลัพธ์ที่เกิดจากลดต้นทุน ในครั้งนี้เกิดผลลัพธ์ต่อเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ดังนี้

- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการลดต้นทุนการผลิต
- เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง ซึ่งสามารถนำไปใช้ ในการลดต้นทุนได้

ผลกระทบ (Impact) จากการที่เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ลดต้นทุนการผลิตส่งผลกระทบต่อด้านบวกดังนี้

- เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ด้านบวก)
- จากการลดการใช้สารเคมีทำให้ เกษตรกรมีความปลอดภัยมากขึ้น (ด้านบวก)

๖.๒ การเพิ่มผลผลิต

ผลผลิต (Output) จากเป้าหมายมีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีปริมาณมากขึ้นต่อเนื่องทุกปี

ผลลัพธ์ (Outcome) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการเพิ่มผลผลิต ในครั้งนี้เกิดผลลัพธ์ต่อเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีผลผลิตมากขึ้น

ผลกระทบ (Impact) จากการที่เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่มีผลผลิตเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อ

ด้านบวกทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๖.๓ การเพิ่มมูลค่าการผลิต

ผลผลิต (Output) ผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานเดียวกัน มีการคัดเกรดคุณภาพสินค้า มีการศึกษาดูงานแปลงที่ประสบความสำเร็จ

ผลลัพธ์ (Outcome) เกษตรกรได้เรียนรู้และเข้าใจมาตรฐาน GAP และ FSC สามารถผลิตสินค้าได้มาตรฐานมากขึ้น

ผลกระทบ (Impact)

- เกษตรกรมีมาตรฐานการผลิต ได้รับการยอมรับจากผู้รับซื้อมากขึ้น
- ผลผลิตได้คุณภาพเป็นที่พึงพอใจกับตัวเกษตรกร และผู้รับซื้อ
- จากการศึกษาดูงานแปลงที่ประสบความสำเร็จ ทำให้เกษตรกรเกิดการพัฒนาคุณภาพผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

๗. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

๗.๑ ด้านเศรษฐกิจ ได้รับการช่วยเหลือด้านงบประมาณในโครงการต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อบริหารในส่วนของปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ น้ำกรดฟอสฟอริก ฯลฯ

๗.๒ ด้านสังคม สมาชิกภายในกลุ่มได้พบปะพูดคุยกัน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ เทคนิควิธีต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้ในการทำอาชีพสวนยาง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำสวนยาง เพื่อให้ประสบความสำเร็จร่วมกัน

๗.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในวงจำกัดและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ลดปริมาณการใช้สารพิษป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพดีที่สุดในที่จะเป็นไปได้ ยกตัวอย่าง สมาชิกมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้น้ำกรด จากกรดซัลฟิวริก เป็นกรดฟอสฟอริก การเลิกใช้สารเคมีไกลโฟเสท ตามที่รัฐบาลกำหนด เป็นต้น

๘. ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาคงที่

กลุ่มแปลงใหญ่อย่างพาราบ้านทุ่งสน ตำบลลำพัน อำเภอนาทม มีการนำความรู้มาใช้วางแผนการผลิต และแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับยางพารา ให้สมาชิกทราบกันอย่างต่อเนื่อง แต่การพัฒนาของกลุ่มนั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ราคาผลผลิตยางพารา ซึ่งถูกกำหนดจากผู้รับซื้อ ผู้ประกอบการ ราคาปัจจัยการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาขาดแคลนแรงงานกรีดยาง
ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกภายในกลุ่มแปลงใหญ่ ความเข้มแข็งของผู้นำกลุ่ม

๙. ปัญหาอุปสรรค

- ๙.๑ เกษตรกรบางรายยังมีการผลิตที่ไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน และมีรูปแบบต่างคนต่างขาย
- ๙.๒ ขาดแคลนแรงงานในบางช่วงการผลิต
- ๙.๓ สภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย ทำให้ไม่สามารถ ควบคุมปริมาณและคุณภาพผลผลิตได้
- ๙.๔ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น

๑๐. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป

- การรวบรวมผลผลิตขายร่วมกัน เพื่อให้ได้ราคาที่ดี และมีตลาดรองรับ
- การรวมกลุ่มเกษตรกรและรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายร่วมกันเป็นการเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา
- ผลิตให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด
- การเพิ่มช่องทางการตลาด เพื่อจำหน่ายผลผลิตโดยตรงให้กับผู้รับซื้อผลผลิต

๑๑. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำเพิ่มเติม

- กลุ่มแปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนควรวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของตนเอง มีความเหมาะสมกับสมาชิกของตนเอง จึงจะสามารถพัฒนาแปลงได้อย่างถูกต้อง
- กลุ่มแปลงใหญ่ ควรมีการวางแผนให้เกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนา โดยเกษตรกรรุ่นใหม่ จะเป็นกลไกหลักที่จะช่วยให้กลุ่มพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว
- การวางแผนพัฒนาไม่ควรยึดติดกับการขอรับการสนับสนุนเพียงอย่างเดียว ให้มีแผนเปิดรับไว้ทุกช่องทาง และดำเนินการไปควบคู่กัน
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของแปลงใหญ่ ให้บุคคลทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

ภาพกิจกรรม จัดหาปัจจัยการผลิตแม่ปุ๋ยเคมีผสมใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

อบรมการใช้กรดฟอร์มิกในการผลิตยางก้อนถ้วย

อบรมการใช้กรดฟอร์มิกในการผลิตยางก้อนถ้วย